

Mehiläisetkin voivat olla tuotantoeläimiä

Hunajantuotanto sopii erinomaisesti maatilayrityksille lisätuotannoksi.

Mehiläiset ovat mielenkiintoinen ja hyvin kehittynyt yhteiskunta, jossa kaikilla on oma tehtävänsä.

Tarkoituksena on laittaa pesiin lisää tilaa hunajalle, tarkistaa mehiläisten hyvinvointi ja tarvittaessa rakentaa uusi pesä eli jaoke, hunajatuotantovalmennuksen kouluttaja Hunajaluotsin **Lauri Ruottinen** alustaa tarhapäivänä Huitisissa.

Hän kertoo, että keskeinen työtekniikka on uusien pesien tuottaminen olemassa olevista mehiläisistä.

Savulla mehiläiset rauhoitetaan, kun pesät avataan. Nyt pääsatokautena Huitisten keskustassa sijaitsevissa opetuspeissä on kussakin noin

40 000 mehiläistä ja ylimmät laatikot painavat noin 20 kiloa, josta satoa on noin 15 kiloa.

– Hienoa, että pesät ovat saaneet olla rauhassa keskustassa, eikä meidän tietoon ainakaan ole tullut, että ketään olisi pistetty. Ilmat ovat olleet hienoja ja mehiläiset ovat lennelleet työntouhussa, joten häiriötä niistä ei ole ollut, Hunajaluotsin hanketyöntekijä **Jenni Tanski** kertoo.

Satafood Kehittämisyhdistyksen ja Hunajaluotsin Mehiläisiä maataloille -hankkeen vuoden kestävään valmennukseen kuuluu 14 teoriopäivää, kahdeksan päivää käytännönharjoittelua ja opintomatkat.

Mukaan ilmoittautui runsaat 30 henkilöä Satakunnasta, Pirkanmaalta ja Varsinais-Suomesta. Aiempaa kokemusta mehiläisistä tai hunajatuotannosta ei vaadittu, mutta kurssin loppuvaiheessa useimmilla alkaa olla mehiläisiä.

– Osa on aloittanut tarhauksen jo aiemmin ja suunnittelee laajentamista täyseläinkeinoksi. Osalle tämä on niin sanottu kokeilukesä. Tiedonhankinnan peruskuvio koulutuksessa on tärkeää kaikille, Ruottinen kertoo.

Valmennuksen lopulla on ajatuksena järjestää hunajamaistelupäivä, jossa paikalliset pääsevät maistelemaan opetuspesien hunajaa.

Viljelytilan yhteyteen hunajatuotantoa

Lietolainen **Netta Kari** on mukana hunajatuotantovalmennuksessa. Hänen miehellään on viljelytila, jonka yhteyteen he lähtivät kokeilemaan hunajatuotantoa.

– Meillä on nyt viisi pesää. Pienestä on lähdeävä liikkeelle, koska hirveästi ei pysty tekemään investointeja. Toivotavasti kaikki menee hyvin. Vielä mehiläiset ovat ainakin hengissä, eivätkä ole lähteneet karkuun, hän naurahtaa toiveikkaana.

Ruonan tuotanto on tärkeää Netta Karille ja hänen miehelleen. Karilla on eläintenhoitajantutkinto, eikä heillä ole tarkoituksena hankkia muita tuotantoeläimiä, joten mehiläiset tuntuivat paljon hunajaa kuluttavasta parista sopiville.

– Ruokaa tuottaviksi eliöiksi mehiläiset ovat suhteellisen helppohoitoisia, eivätkä sido ihan niin paljon, kuin esimerkiksi siat. Kiireajat ovat tuottaneet haastetta, koska ne ovat viljelyiden kanssa samaan aikaan, mutta olemme tehneet työnjaon ja minä olen yleensä hoitanut mehiläiset, Kari kertoo.

Nuori mehiläiskasvattaja on ollut todella tyytyväinen Satafoodin ja Hunajaluotsin koulutukseen ja kertoo oppineensa siellä paljon uutta. Muun muassa sen mitä mehiläiset vaativat voidakseen hyvin.

– Niitä ei voi jättää heitteille, vaan ne vaativat paljon huolenpitoa. Ennen ajattelin niitä vain hyönteisinä, jotka tuottavat hunajaa. Harva ajattelee niitä tuotantoeläiminä. Olen positiivisesti yllätynyt, kuinka mielenkiintoisia ne ovat ja mitä kaikkea ne touhuavat ja vaativat.

Syksyllä ei voi vain hakea hunajaa pois

Sadonkorjuu on vain pieni osa hunajantuotantoa ja sen pystyy myös ulkoistamaan.

– Hunajantuotanto on kotieläintuotantoa, joka vaatii sitoutumista ja kiinnostusta. Hoitotoimenpiteet on tehtävä ajallaan, ei voi vain syksyllä mennä hakemaan hunajaa

pois. Jokaisella on omat hoitokäytäntönsä, mutta peruslainsäädännöt koskevat kaikkia, Jenni Tanski kertoo.

Mehiläisistä torjutaan punkkia ja on tärkeää huolehtia, että pesässä on tilaa. Jos siellä tulee ahdasta, mehiläiset muuttavat pois. Mehiläisille annetaan pohjukkeita rakennettavaksi, sekä talvisin niitä ruokitaan veteen liotetulla sokerilla, jonka ne prosessoivat samalla tavalla

kuin meden hunajaksi. Ne tarvitsevat myös vettä pesän jäädytykseen ja puuron valmistamiseen toukille.

– Pesät on tarkistettava vähintään yhdeksän päivän välein. Jos yhteiskunta alkaa kasvattaa uutta kuningartarta, niin sinä aikana parvi ei ole vielä ehtinyt lähteä ja asiaan voidaan puuttua. Yksi mehiläisparvi on parinsadan euron arvoinen ja jos parvi pääsee asuttamaan

>> Lietolainen hunajantuotantovalmennukseen osallistunut Netta Kari kokosi uutta pesää eli jaoketta muiden ryhmäläisten seurassa tarkkana vierestä.

<< Kaikkien toisissaan kiinni olevien kentojen muodostamaa rakennelmaa sanotaan kakuksi. Sikiökakkujen kentoista suurimpaan osaan emo munii ja yläosan kentoihin varastoidaan siitepölyä ja hunajaa.

Hunajantuotantovalmennuksen kouluttaja Hunajaluotsin Lauri Ruottinen (vas.) rauhoitteli mehiläisiä savun avulla, kun pesät avattiin ja tarkastettiin.

"Pesät on tarkistettava vähintään yhdeksän päivän välein."

esimerkiksi naapurin savupiippuun, niin pesän siivous sieltä on isompi juttu.

Hunajasadon määrä vaihtelee vuosittain ja alueittain, tarhan paikasta riippuen. Pitkän ajan keskisato yhdestä pesästä on 35–40 kiloa hunajaa.

– Tämän kesän sadosta on vaikeaa vielä sanoa mitään. Näyttäisi, että monet kasvit ovat kukkineet tavallista aikaisemmin ja mehiläisten suosimat viljelykas-

vit kuten rypsi, on kärsinyt kuivuudesta. Rypsi on maaseudulla perinteisesti tärkein mesikasvi. Hunajasadon turvaamiseksi kukkajakumoa yritetään monilla tiloilla varmistaa kylvämällä mesikasvustot, mutta nekin kaipaavat sadetta.

Mehiläisten hoito sopii myös kaupunkipesien hunajamaussa on erilainen vivahde, koska kaupunkiolosuhteissa kasvusto on erilaista. ♣